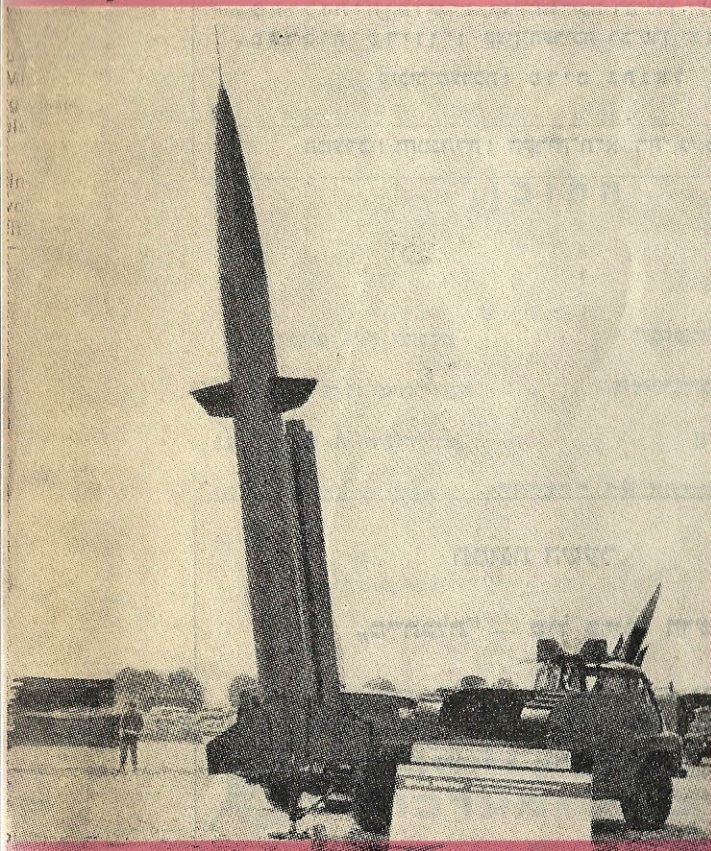

צקלון

102

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט תרגומים

ה ת ו כ ן

3	הקפיטן ר. ל. פיקאט	סווד ארוך-יטוח לחטיבה
7	הקול-לויט' ר. מ. וזקר	השריון — להתקפות-לילה
12	הקול-לויט' ו. טומס	מזמרה הגרוד בקרב
16	הקול' ק. מכסימוב	אש מתוכננת הבטיחה את ההצלחה
25		מדרג-הספרים

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

מערכות בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
"מערכות": קצין-העריכה רביסרון משה ברימר
"צקלון": קצין-העריכה שרגא גפני
"מערכות-ים": קצין-העריכה רביסרון אריה בר-ציון
"מערכות-חימוש": קצין-העריכה רביסרון יעקב לצרוס
"מערכות-שריון": קצין-העריכה רביסרון שאול ביבר
מזכיר-מערכת: מרים נתנאל

המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א, רח' ג' מס. 1

תמונת השער

"מריכתלת" — טיל בריטי חדש

ה"טיל קורפוס" החדש שפותח בשביל צבא בריטניה לתפעול בלוחמת-קרקע בטווחים-בינוניים — ואשר יעמוד לרשות מפקדות קורפוסים. כל-יהרכב עליו הוא מורכב משמש הן כאמצעי-הובלה והן ככני-שיגור.

הדפוס באמצעות משרד הבטחון — ההוצאה לאור
"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב
"הוצאת" "האצות"

סיוור ארוך-טוח לחטיבה

הקפיטן רקס ל. פיקאט

„שומה על רגימנט-הרגלים לפתח לו, באמצעות גייסות-האורגניים, יכולת סיוור עד לטוח של כ-10 קילומטרים” — דרישה זאת הושמעה לא אהת. אפשרי למלא דרישה זו. הסגל הדרוש לכך עומד לרשותנו בתוך הכיתות והמחלקות התקניות שלנו. אנו מיטיבים לאמן את אנשיהן לפעול כחוליות-אש במסגרת הכיתות — או ככיתות במסגרת המחלקות. אולם אין אנו מאמנים אותם לפעול כיחידות בפני עצמן, כמו למשל, בתור פטרול-סיוור או פטרול-אבטחה במרחק רב קדימה, בחזית יהודיתיהם. כן אין מאמנים אותם לפעול במרחק 10,000 מטרים מקרה-חזית שלנו. מדוע אין אנו עושים זאת? משום שאנו מתבססים על

יותר מדי הנחות-כוזבות באשר לתור צאות אורח-האימון הנוכחי שלנו. באמרי „אנו” — מתכוון אני למפקדי מחלקות, פלוגות וגדודים.

ההרי הדברים להם התכוונתי באמרי „הנחות-כוזבות”: אנו מנהלים אימוני שדה — כגון כיתת-רובאים בהתקפה. מפקד-הכיתה משכיל לפעול. הוא מבצע את משימתו — ואפילו שלוש או ארבע משימות שונות. לפיכך אנו מניחים, כי יוכל לבצע כל משימה שהיא, שתוטל עליו. אך במשימות אלה מפקד הכיתה אינו מאבד לעולם את המגע עם גדודו. מעולם אינו מתרחק יותר מאשר 500 מטרים מן היחידה הסמוכה אליו.

אם כן, כיצד נוכל להניח, כי יהיה ביכולתו לבצע משימה שונה לחלוטין במרחק של 10 קילומטרים מן היחידה

„יעד הפטרול הוא...”

מקורות ומחברים

הערות והערות לקורא

סיוור ארוך-טוח לחטיבה

מאת הקפיטן ר. ל. פיקאט

„מפקדי הכיתות שלנו מסוגלים לבצע כהלכה משימה עד לטוח 500 מ' מקר חזית שלנו. ברם, היוסלו לבצע משימה בריחוק 10,000 מ' לפני קווינו?” — שואל המחבר; והוא מעלה עוד השגות על אורח-האימון המקובלים, שאין בהם כדי להכשיר יחידות קטנות, ומפקדיהן, לפעול עצמאית ולטוח ארוך. לתקנת הדבר מציע המחבר להרבות בפטרול-אימון מבוקרים.

המאמר מובא מתוך ירחון צבא הצי האמריקני „גאזט המארינס” (”MARINE CORPS GAZETTE”)

השריון — להתקפות-לילה

מאת הקולונל לויט' ר. מ. ווקר

המכשירים האנפרא-אדומים ושורה שלמה של אמצעי-איכון אחרים, הופכים מעטר-מעט את הלילה ליום — לפחות מבחינה צבאית — וכך מתחילים-והולכים הגורמים המפריעים לעריכת התקפת שריון לילית; אפס, בעל המאמר מתייע על כך, כי חוברת-ההדרכה וההלכות-הצבאיות האמריקניות דבקות עדיין בזמנים בהם נחשבה התקפת-שריון לילית כמועדת לכשלון מחמת מגבלות-הראיה; כן מדגיש הוא את הסכנות האורבות להתקפת-שריון יומית בעידן הפצצה הגרעינית. המאמר, הקורא למהפכה במושגי טקטיקת-השריון, שאוב מתוך בטאון השריון נאי האמריקני „שריון”.

מטח הגדוד בקרב

מאת הקולונל לויט' ר. טומס

אין תפקידי מטח הגדוד היום דומים לתפקידי בעבר — אומר המחבר, והוא מצביע על התמורה העצומה באורח-הלחימה ובכלי-הנשק, ועל תוספת המשימות המוטלות על הגדוד, בשדה הקרב החדש; משימות המתייבות את מטח הגדוד להושיט סיוע מהיר-יותר ומקיף-יותר למפקד הגדוד, מחד גיסא — וליחידות הכפופות, מאידך גיסא. המאמר, המשקף את ההלכות החדשות-ביותר של הצבא האדום בתחום פעולת מטח-הגדוד, מובא מתוך כתבי-העת הסובייטי „המבשר הצבאי”.

(”Военный Вестник”)

אש מתוכננת הכתיחה את ההצלחה

מאת הקולונל ק. מלסימוב

מתוך ירחון צבאי סובייטי מובא תיאורו של תרגיל „פלוגה בהגנה”, אשר נהל הצלחה מופתית. המחבר מעלה את הערכת-המצב של מפקד הפלוגה, מוסר את מהלך „הקרב” — ומדגיש לעינינו, באמצעות מרשם מפורט, את הגורמים שהנהילו את ההצלחה לכוח המגן.

זהו תמונה נאמנה של דוקטרינת-ההגנה הסובייטית, נוסח-1961, ברמת הפלוגה, בתמיכת הדרגה-המונה ומקצת מאמצעיו.

דה הסמוכה ביותר מכוחותיו שלו? ומה באשר למפקדי שלוש חוליות האש שב־ כיתה, אשר השכילו כל כך לפעול בפיקודו של אותו מפקד־כיתה? קח מהם את מפקד־כיתתם — וראה מה יקרה. האם מפעילים הם את חוליות האש שלהם באותו אורח מעולה גם בהיותם במרחק 10 קילומטרים מכוחותינו? לאור טיבו ומהותו של האימון הנהוג אצלנו כיום, אני מפקפק בכך — ומן הראוי שגם אתה תפקפק בהנחית־כוב זו.

בגשתי קרוב יותר לענין זה של בחינת כושר־הסיוור, אוכל לצטט לך הנחה מוטעית המסוכנת אף יותר. אנו מנהלים אימונים, בתוך חדר־בית־הספר, בסבירות ובפיטרול. אחרי כן אנו עורכים בחינה־בכתב, בה עומדים כולם בהצלחה. מיד לאחר מכן אנו אומרים: „כל איש, עד אחרון הטירונים, יודע מה מוטל עליו. כולם בעלי יכולת בסבירות ובפיטרול”. גם בכך אני מפקפק. שוב, מן הראוי שגם אתה תפקפק בכך — אלא אם כן ראית אותם מפגינים יכולת זו בשדה ממש.

אומר אני, שיש ביכולתנו למלא אחר דרישת הסיוור לטוח־עשרת־הקילומטרים — ואכן, נוכל לעשות זאת — בגייסות האורגניים שביחידה, העומדים ממילא לרשותה, אלא שבכדי לעשות כן שומה עלינו להתרחב באורח־האימון הנוכחיים שלנו — ולחדול מהנחות בלתי־מוצדקות באשר לתוצאות האימונים שלנו עד כה. עלינו להגיע לאימונים אשר יפתחו את יכולתם, ואת בטחונם־העצמי ביכולת זו, של מפקדי יחידות־המשנה הזעירות — חוליות־האש והכיתה — לפעול עצמאית.

נוכל להתחיל בכך עליידי שנשיג ונקיים בפועל את דרישות־האימונים הקיימות כיום לגבי מפקדי חוליות־האש והכיתות. עליהם להיות בעלי יכולת בטקטיקה של חוליות־אש ושל כיתה, בקריאת מפות ותצלומי־אוויר. כל מפקדים־ זוטרים אלה צריך שיהיו בעלי יכולת בסבירות ובפיטרול ובתנועה כפרט בשטח. לכולם חייב להיות לפחות מושג־מה במודיעין־קרבי ועל כולם להיות במצב גופני טוב. כל אלה יקנו לנו רקע משותף של אימון־הפרט — אשר ממנו נוכל להתקדם הלאה.

הפטרול הוא הטוב באמצעים לשילובם של כל פרקי־האימון הללו. הוא מרגיל לפעילות עצמאית, והוא האמצעי שבעזרתו נוכל להגשים את יכולת הסיוור־ לטוח־עשרת־הקילומטרים. מפקד הפטרול יצטרך להעזר בכל ההדרכה שנתנה לו קודם, על מנת להבטיח את הצלחת פטרולו. שומה עליו לקרוא במפתו — ולקרוא בה נכוחה — כדי שיוכל להגיע ליעדו ולשוב ממנו. פעולותיו הטקטיות חייבות להיות נכוחות — וביחוד באזור־היעד. עליו לדעת כיצד מלקטים ידיעות. שומה עליו להפעיל את אמצעי־התקשורת שלרשותו. עליו לפקד על הפטרול שלו על מנת שיקיים בידיו את השליטה.

אנשי הפטרול כפרטים צריכים, גם כן, ליישם, תוך כדי ביצוע משימתם, את כל החומר שלמדו. עיקר ה„רווח” שלהם בא מן הידיעה, כי יש ביכולתם,

לחדור לשטח האויב בהשתמשם בסוגי־הימון השונים שלהם בשביל למלא משימה מסוימת. אלא שעלינו להזהר ולשקוד על כך שהיעדים הנקבעים אמנם יהיו הולמים ותואמים את גודל היחידה לה הם מוקצים.

משימת עריכתם בפועל של אימונים כאלה נופלת על מפקדי המחלקות ומפקדי־הפלוגות — במיוחד על מפקדי המחלקות. הצרכים השונים הכרוכים בביצוע האימון — כגון, זמן, השטחים־שבנמצא, חימוש־וציוד ויחידות שתביימנה כראוי ובאורח מציאותי את האויב — נמנים בפרוט רב בספרי־ההדרכה שלנו ואין צורך לדון בהם כאן. אולם שתי בחינות חשובות של ניהול־האימונים, הנמצא בפקוחו הישיר של מפקד המחלקה, זקוקות בכל זאת להסבר נוסף: הלא הן בחירת שטחי־האימונים — ובקרה, הערכה וניתוח־רוסיכום.

מפקד־המחלקה יפתח את הכנותיו לאימונים על ידי בחירת נתיבים לכל אחד מן הפטרולים. בעשותו כן ראוי לו להמנע מן הנוחיות של „סיוור לפי־מפה”. נתיבי הפטרולים חייבים להיות בני אורך של 1000 מטרים לפחות, בכיוון אחד, ועדיף אורך של 1500 מטרים. עליהם להצטיין לפחות במידה של גיוון באשר לתנאי־הקרקע. הן על מנת להעניק הודמנות להתמחות בתנועה בהם והן כדי לסייע בניווט. לרשותם של פטרולי־לילה יש להעמיד נתיבים שונים מנתיבי־היום. בקרת־התרגיל, הערכתו וניתוח־רוסיכומו — כולם ייעשו על ידי משקיף־ מעריך שיתלווה לכל פטרול. מחמת החשיבות הנודעת לבקרה והערכה נאותות, יש להקצות לתפקיד זה רק אנשים המצטיינים באחריותם. מלאכה זו חייבת להתבצע בידי מפקד־המחלקה, סמל־המחלקה, או — במקרים יוצאים מהכלל — בידי סיר־המחלקה.

והרי פרוט הנדרש מהם במסגרת תפקיד זה: עליהם להיות בעלי הכשרה נאותה מהבחינה המקצועית, ושומה עליהם לגשת לביצוע תפקידם מתוך נקודת־ ראות בלתי־אישית לחלוטין. חייבים הם לסייר פיסית את נתיב־הפטרול קודם ליציאתו של הפטרול לדרך. את מלאכתם יתחילו בהקשבה למתן פקודות־הפטרול ואחרי כן יתלוו ליחידה המפטרלת. המעריך מצווה להתנהג כאילו היה אחד מאנשי הפטרול. התערבותו בהנהגת הפטרול מותרת רק במקרי־הרום, או כאשר מאבד הפטרול את תכליתותיו מן הבחינה הלימודית עקב ביצוע בלתי משיביע רצון. עם השלמת הפעולה מקבל המשקיף־המעריך את דו־ה־הפטרול.

אזי מגיעה „שעת חשבון־הנפש” — שלב הניתוח וסיכום. אם שלב זה לא ינוהל באופן טוב, לא ידע מפקד הפטרול במה שגה ובמה השכיל לעשות. ודאי שלא תהיה לו כל דרך לדעת מה עליו לעשות כדי לשפר את ביצועו. הדיון חייב להיות בלתי־אישי, הגם ש„ציר” הוא איש אחד — ועליו להיות מעמיק ויסודי. לעומת כל משגה שנמצא יש להמליץ על דרך תיקונו. הדיון בשלב הסיכום־הניתוח יפתח בשאלה, „האם בוצעה המשימה בשלמותה?”

השריון - להתקפות־לילה

הקול'־לויט' ר. מ. ווקר

מסופר על גנרל בד פורסט, כי אמר שהחשוב מכל בניהול־המלחמה הוא „להגיע לשם הכיראשון עם הכי־הרבה“. יתכן שאמר זאת — ויתכן שלא, אבל אין כל ספק בכך שעקרונות הגלומים במלים אלו זכו לביטוי רב־הצלחה במבצעים הצבאיים שעליהם פיקד. ניתנת האמת להיאמר, כי מילותיו מבטאות באופן מדויק את תפישת המבצעים־הצבאיים בכללותה. אכן, במשך הדורות היה הנצחון, בדרך קבע, בידיהם של אותם מצביאים אשר „הגיעו לשם הכיראשונים עם הכי־הרבה“ — אבל אמיתות הדבר לגבי שדה־הקרב הגרעיני, בו מרבית כל כך לדוש, עודנה בתחומי ההשערה והניחוש.

כשמדובר כיום על „הכי־הרבה“ אין מחשיבים זאת אך ורק במספרי־אנשים; „הכי־הרבה“ כולל גם כלי־זיון המסוגלים להשם שטחים העולים בגדלם על רבים משדות־הקרב של מלחמת־האזרחים האמריקאית, שבהם ניהל פורסט את מסעי־המלחמה המזהירים שלו. אכן, גם כיום יש צורך „להגיע לשם הכיראשון עם הכי־הרבה“ אבל עתה, בצילם של כלי־הזיון האטומיים הטקטיים, מוקדש מקום נכבד לא־פחות במחשבתנו הטקטית לדרישה שלא לספק לאויב מטרה משתלמת בשביל „הנשק הגדול“ שלו.

רעיון זה מבוטא בדרך־כלל באופן הבא: עלינו להתכנס במהירות, להלוס ולהתפזר בטרם יספיק האויב להנחית עלינו את אשו הגרעינית. גירסה אחרת הנשמעת תכופות אומרת: עלינו לכפות על האויב לספק מטרה לנשקנו הגרעיני, בעוד אנו עצמנו נמנעים מלספק לו מטרה שכזו.

אלה הם פתרונות שדה־הקרב שלנו לבעיות שיצרו כלי־הזיון הגרעיניים הטקטיים. אבל במציאות אין אלה פתרונות כלל־ועיקר. אין הם אלא דרך אחרת להצגת הבעיה; יתר על כן, הם מציגים בעיה אותה הכרחי לפתור, אם יש רצון שבכלל יהיה בשדה־הקרב אתגר לכלי־הזיון הגרעיניים.

גורם הזמן

הרעיון הבסיסי הגורם „התכנסות, הנחתת מהלומה, התפזרות“ הינו עתיק־יומין כתולדות־המלחמה עצמו — וחדש כחדש שבכלי־הזיון שיש להפעילם, זהו אורח־הפעולה הטקטי שבא לידי שימוש על־ידי כל קבוצת פרטיזנים או

אם לא — יש לציין לראשונה אותו גורם אשר „תרם“ יותר מכל לכשלון. אם התשובה לשאלת־הפתיחה היא חיובית, אזי חייב הדיון שלך להתנהל כדלקמן: ראשית, עבור על פקודת־הפטרול, בהסבירך את ליקוייה — אם היו בה כאלה.

שנית, דון בביצוע, והצבע על משגים טקטיים. אחרי כן עבור לאורח־הפעולה שנקטו על־ידי הקבוצה בכללה ועל־ידי פרטים נבחרים בתוכה. לכל עת — וגם לחלוקת זרי־דפנה. כשם שהצבעת על הפגמים והליקויים כן חייב אתה לחלק תשבחות לראויים לכך. הצעד האחרון הוא הסברת הדרכים בהן ניתן להשיג שיפור ושכלול.

אימונים כאלה יקנו לרגימנט־רגלים את יכולת הסיור למרחקים עד לכ־10 קילומטרים¹. תרומתם תהיה עוד רבה מזו. הם יעמידו לנו מפקדי יחידות־זעירות שלהם אפשר להקצות משימה — ושיוכלו אחרי כן לבצע את המשימה כפי שהוטלה עליהם. הם יעמידו לנו מפקדי יחידות זעירות המסוגלים לפעול עצמאית, במרחק רב מיחידות צד־הם — בין שנעשה הדבר בכוונה־תחילה ובין שהוא תוצאת פעולות האויב. באימונים אלה יהיה משום סיוע מצוין לתכניות האימון־הגופני. הם יתרמו להפחתת פחדיו של הלוחם־הפרט מפני הברידות של שדה־הקרב. נוסף לכך יגבירו אימונים אלה את גיבושה של היחידה ויעילותה. בהטילנו על מפקד יחידה־זעירה משימה ובהניחנו לו לבצעה, אנו מפתחים בו את בטחונה־העצמי. בטחון־עצמי מוליד פעילות תוקפנית. פעילות תוקפנית מביאה תוצאות. וכי מה עוד נוכל לבקש לנו?

(1) על הקורא לזכור כי מאמר־בירור זה נכתב מנקודת־המבט של „צבא־הצי“ (ה„מארינט“) האמריקאי — שבו נשתמרו עד היום רגימנטים וגדודים, „כפי שהיה פעם בכל מקום“ — המער, —

על המצביא הטוב —

המצביא הטוב הוא המצביא היודע מתי עליו לפגת, ואף עושה זאת.

הפילדמרשל לורה וולינגטון

לוחמי-גריליה שאסרו אי-פעם קרב. מתמיד נחשב אורח-לחימה זה אמצעי להמנעות מתבוסה יותר מאשר כדרך להשגת הנצחון. יתכן שבהווה ובעתיד יתברר, כי יש בכך משום-אמצעי המנעות מחיסול מוחלט. במלים אחרות — רעיון „התכנסות, הנחת-מהלומה, התפורות“ חדל מלהיות רק אורח-פעולה אחד בין רבים אחרים העומדים לרשותו של המפקד לשם ביצוע משימתו בשדה-הקרב הגרעיני, והפך לאורח-פעולה בה-הידועה. גורם-המפתח באורח-פעולה טקטי זה הוא גורם-הזמן.

הזמן שידרש לכוח מפורז להתכנס, לנוע אל היעד, להשתלט עליו ולהתפור אחרי כן — יהיה תלוי בדרך כלל ביכולת-התכנון, בסגולות-הפיקוד ובכושר-ההכרעה של מפקד אותו כוח; כמו כן תהיה נודעת חשיבות לאימונם של הגייסות ולציודם (בתנאי, כמובן, שמבחינת עוצמתם מסוגלים הם לכבוש את היעד). פרטים אלה נמצאים כולם בתחום-שליטתנו.

אולם הזמן שימצא בפועל לצורך אותו תמרון הוא כבר ענין שאינו נתון כל כך לשליטה מנקודת-ראותנו.

הזמן שיהיה נתון לצורך התמרון תלוי אך ורק במהירות תגובתו הגרעינית של האויב, ותו לא.

נוכל, כמובן, להפיק את מלוא התועלת מן הזמן המצוי על ידי כך, שנחיש את תנועת-יחידות-ההסתערות שלנו ונציידן בעוצמת-האש הנדרשת בשביל כיבוש היעד תוך בזבוז זמן מועט ככל האפשר. נוסף על כך — עד למידה ידועה נוכל אפילו ליטול את עוקצה של התקפתו הגרעינית של האויב על ידי שנצייד את כוחותינו בכל אמצעי ההתגוננות האפשריים מפני התפוצצות גרעינית, חום תרמי וקרינה רדיואקטיבית.

הטנק

אין ספק, כי כל-יריב משוריינים יהיו את המכשיר הראשוני והעיקרי של תמרוני התכנסות-מהלומה-התפורות שלנו, וזאת הודות ליכולת הטבועה בהם לענות על דרישות המהירות, עוצמת-האש והמחפה. בשדה-הקרב מהווה הטנק יחידת-עוצמה מהירת-תנועה ועומדת-ברשות-עצמה היכולה לבצע כהרף-עין מעבר מתנועת-התכנסות להתקפה. שריונו מספק מחפה ראוי-לציון מפני חום וקרינה ומבנהו המוצק יקנה לו כושר-התנגדות ממשי בפני הדף-התפוצצות.

אך עצם ההכרזה, כי יש בדעתנו להפעיל טנקים עדיין אין פרושה כי כבר פתרנו את בעיית הנשק-הגרעיני הטקטי. אין הטנקים מחוסנים לחלוטין בפני פגיעת כלי-זינון גרעיניים, הגם שהינם פחות פגיעים מאשר אמצעי-לחימה אחרים. נוסף על כך, פותחו כלי-זינון משחיתי-טנקים חדישים, המגבירים את תכליתיותה של הפעולה הנגד-טנקית. הללו הם הטיילים-המונחים הנגד-טנקיים — רקטות

בעלות כושר פיצוץ-טנקים אמיתי, מדויקות עד למידה מפליאה ומתוכננות באופן המסגלן לתובלה ולתפעול על-נקלה.

רשימת כלי-זינון אלה ארוכה, ושימושיהם מתרבים-והולכים.

הטיל מטיפוס $10^{\circ}\text{C}^{\circ}\text{S}$ מצוי בשימושם של הכוחות הצרפתיים, השבדיים והמערב-גרמניים; כמו כן ידוע, כי עבר — או שעודנו עובר — ניסויים על ידי הרבה מדינות אחרות. יצויין כאן דרך-אגב, כי $10^{\circ}\text{C}^{\circ}\text{S}$ הוא הטיל היחיד מסוגו שכבר עמד במבחן הלחימה: הוא הופעל על ידי ישראל נגד הרכב המשורין המצרי במהלך מסע-המלחמה של סואץ בשנת 1956.

זמן-תגובה

בעית-היסוד הניצבת לפני יחידת-טנקים הוא ההכרח לבצע את משימת-הסער שלה, נוסח „התכנסת-הלום-התפור“, תוך פרקי-זמן הקצר מזה הדרוש לאויב בשביל להגיב בנשקו הגרעיני. אם אין אפשרות לעשות זאת, הרי שאין לנו ברירה אלא להחליט על אורח-פעולה שיגרום להשהית פעולתו של האויב. בהתחשב בהתקדמות הרבות שכבר הושגו בתחום תצפית-שדה-הקרב (מכ"מ, טלביזיה, התקנים לשימוש בקרנים אינפרא-אדומות) — ובהתחשב במכשירי-התצפית העומדים על סף ייצורם (מטוסי-„רהרוח“ מבוקרים-ממרחק, למשל) — ובהתחשב במערכות-הקשר המשופרות אשר הודות להן יופחת הזמן שידרש להעברת הידיעות — הרי נראה כי פותח-והולך הזמן החולף בין הרגע בו נצפה כוח-טנקים מכונס לבין הרגע בו תונחת עליו האש הגרעינית; מסתבר כי בעתיד צפוי רוח-זמן זה להצטמצם עוד יותר.

עתה אין לנו האפשרות לדעת, האם עתיד אותו רוח-זמן להיות פחות מן המינימום-המוחלט הדרוש לכוח לשם התכנסות, כיבוש-היעד והתפורות. קרוב לוודאי, כי הדבר אף לא יודע לנו בטרם תועמד השאלה במבחן שדה-הקרב. אולם דבר אחד ידוע לבטח — אם יעלה בידינו למצוא אורח-פעולה שיגרום לכך, כי ידחה גילוינו של כוח-הטנקים שלנו ואיכוננו המדויק על ידי האויב, הרי שבאותה מידה הצלחנו לעכב את הפעלת הנשק-הגרעיני נגד כוחנו. אחת הדרכים האפשריות להשגת מטרה זו היא הנקיטה במתקפות-לילה. היה זמן בו היתה מתקפת-הלילה מסכלת כהלכה את הפעלת כלי-הנשק הנגד-טנקיים המונחים של האויב, התלויים בבקרה חזותית. ברם, כיום עלינו להביא בחשבון גם את יכולת-ראית-הלילה של האויב.

על פי התורה המורבצת בנו כיום מאופיינות התקפות-לילה של כוחות-שריון בכך שהן כרוכות בתכנון-מדוקדק, סיור, יעדים מוגבלים, קשיים בשליטה וירידה בתכליתיות האש. לרוע-המזל מושם הדגש — בכל פרסומינו ההילכתיים וההדרכתיים — דוקא בקשיים.

תכליותיה של מתקפת-לילה מנויים בדרך-כלל כלהלן:

1. המנעות מאבידות כבדות העלולות להגרם בהתקפת-יום.
2. השגת הפתעה.
3. השתלטות על יעדים-חיוניים מוגבלים.
4. קיום תנופת ההתקפה.

מתכליות אלה, הראשונה ודאי שיש לה שייכות לבעיה בה אנו עוסקים. אם הזמן הנדרש לאור-היום כדי להתכנס-להלוט ולהתפור גדול מזה לו נזקק האויב לתגובתו הגרעינית, הרי יתכו שלא תהיה כל ברירה אלא לנקוט במתקפת-לילה.

דרושה גישה חדשה

מבחינה הסטורית זכו התקפות-לילה להרבה הצלחות בולטות. במיוחד מבחינת ההמנעות מאבידות גדולות מעבר-לכליחס שהיו עלולות להגרם ביום. במיוחד ראוי לציין, שכאשר היה תכנון נאות (ולפעמים על אף שלא היה אלא בקוים-כלליים בלבד), מצאו תמיד הטנקים, כי היתרון שרכשו להם עקב מחפה-החשכה עולה בהרבה על תוספת הקשיים בשליטה ועל הירידה בתכליתיות האש. למרות כל זאת עדיין שמה הלכת התקפת-הטנקים-הלילית שלנו דגש חזק בקשיים ובמגרעות; עדיין רואה אורח-פעולה זה כתחליף בלתי רצוי להתקפת-יום; עדיין מציגה אותו כגורם לערעור-ארגון חמור.

כל חוקר שיפשפש בתכניות ההדרכה של איזה-שהוא מבתי-הספר הצבאיים שלנו יתרשם עד מהרה מן העובדה, כי טקטיקת-הטנקים שם מותאמת במפורש למצב תקין של מבצע-יום. טרם ראינו אם אמצעים הילכתיים ואימוניים אלה אמנם הולמים את שדה-הקרב הגרעיני, אבל כבר מסתמנת אפשרות מהרידה כי לא כן הוא.

בראשית שנות-השלושים היו קצינים בריטיים מרחיקי-ראות טוענים למען הנקיטה במבצע-טנקים ליליים, בהציעם להשתמש בזרקורים רכובי-טנקים כדי לסנוור בהם את האויב. אבל, כפי שמציין לידל הארט בספרו "הטנק", היה רעיון זה "מבריק מכדי יכולת השגתם של המוחות החושבים בקצב הליכה רגלי". יתכן שאותו חוסר-הזווון עודנו דבק בנו.

כיום יש לנו זרקורים רכובים על טנקינו, פריסקופים ומנורות הפועלים באורן של קרניים אינפרא-אדומות, משושות מוצאות-כיוון בשביל מכשירי הרדיו שלנו וגם מכשירי מכ"מ — והכל כדי לאפשר לנו פעולות-ליליות. אבל אין כל ספק בכך, שעודנו רואים את התקפת-הלילה המשוריינת כמבצע מיוחד הרחוק מאד מן התקין — נקודת-ראות אותה הכרחי לשנות באימונים, במחשבה-

העיונית ובהדרכה, שאם לא כן צפוי לנו הסיכוי שהשינוי יוחדר סוף-סוף בכוח נשקו הטקטי הגרעיני של האויב.

מסקנות

איש לא יוכל לתאר באופן ברור שאין לערער עליו, את העתיד להתרחש בשדה-הקרב הגרעיני. נוכל לעסוק בהשערות, בהשיתנו את תכניותינו על הנחות פחות-אוריות שרירותיות ועל "עובדות בעלות-השפעה על הבעיה", אבל בניתוח הסופי — דמותו של שדה-הקרב הגרעיני ואורח-הפעולה הנקוטים בו יהיו השתקפותם של אימוני האנשים הלוחמים בו ושל תורת-המלחמה שלהם. נראה, כי יחידת הטנקים המוכנה באמת — והמאומנת באורח מציאותי — למבצע-ישריון ליליים רגילים, סיכוייה לשרוד ולזכות בהצלחה טובים בהרבה מסיכוייה של יחידה שלא זכתה להכנה כזאת. אכן, "להגיע לשם הכי-ראשון עם הכי-הרבה בלילה" עתיד כנראה להיות האמצעי היחיד שיעמוד לטנקאי החדש כדי להצילו מהכחדה.

על ההטעיה —

כל המלחמה בולה מושתתת על ההטעיה

קלאוזביץ

מטה הגדוד בקרב

הקול' לויט' ו. טומס

תפקידי מטה הגדוד התרחבו

שלא כמטות גבוהים יותר, המארגנים ומקיימים את הפיקוד על גייסות, נראים במבט רחוק תפקידי של מטה הגדוד כמוגבלים. ברם, במציאות אין זה כלל-וכלל כך.

שינויי המצב הפתאומיים (האופייניים לאורח-המלחמה החדש) דורשים ממפקדי הגדודים קבלת החלטות מהירה — והעברתן במהירות לא-פחותה עד אל מפקדי המשנה הכפופים להם. אפילו החלטות הנכונה ביותר של המפקד אינה יכולה להשפיע השפעה מרעפת על מהלך פעולות הקרב של יחידות המשנה, אם לא תימסרנה למועד הנכון ההוראות המתאימות למבצעים. בקרב של זמננו יוגבר בדרך-כלל גודל-הרגלים הממוצע ביחידות טנקים, ארטילריה, מרגמות ועוד. ברור לגמרי, כי אין בכוחו של המפקד לנהל אישית את פעולותיהן של כל יחידות-משנה אלה, ואף לפתור בריבזמן גם משימות רבות אחרות בשטח סידורי הקרב והתחזוקה. נמצא, שתפקידי של מטה הגדוד — ובראש-ראשונה של ראש-המטה — אינם יכולים עוד כיום להצמצם רק בעזרה בלתי-אמצעית ופשטנית למפקד.

המפקד וראש-המטה

נבחון, למשל, את סוגית הסיוור — אחת הפעולות החשובות ביותר בהכנת הקרב. נכון אמנם שמפקד הגדוד עצמו נושא באחריות לארגון כל ענין הסיוור בגדוד; הוא המטיל על מטהו את המשימות בתחום הסיוור, והוא המקצה את הכוחות והאמצעים הדרושים לביצוען. אך שומה על ראש-מטהו לנהל בהתמדה את ענייני הסיוור, ולשקוד — ביוזמה ובדבקות — על מילוי המהיר של המשימות שנקבעו על-ידי מפקדו.

כך, לאחר שקיבל את משימת-הקרב לגדוד, וכן משימות-הסיוור שהוטלו על-ידי המפקד — מנצל ראש-המטה את כל הכוחות והאמצעים שברשותו לשם השגת הידיעות המלאות והממצות ביותר על האויב ועל השטח שבכיוון התקדמותו הצפויה של הגדוד.

אם מארגנים את ההתקפה במצב של מגע בלתי אמצעי עם היריב, מגביר ראש-המטה את התצפית, בהגדילו לשם כך את מספר מוצבי-התצפית; הוא מארגן

את עמדות ההקשבה לאויב — בעיקר בשעות הלילה ובמוג אויר סגרירי — או מתוך עמדות-התצפית, או בהקצותו במיוחד לשם כך מוצבי-שמר.

תוך מהלך ההתקפה, ראש-המטה הוא אשר מכין אישית — או באמצעות עוזרו — פטרול-סיוור; ולפי הוראות מפקד הגדוד — משגר אותם; וזאת במיוחד לעבר אגפים פתוחים, וכן אל הפערים שבין מוצבי-ההגנה של האויב, כדי לקבוע בעוד-מועד את אופי פעולות האויב.

כן חייב מטה-הגדוד, במהלך ההתקפה, לדעת כל הזמן באילו מסיבות נמצאות יחידות-המשנה שלו ומה מצבן, לדווח מיידית למפקד על שינוי המצב בגזרת הגדוד ובגזרות היחידות השכנות; ולסייע לו בניצוח על יחידות-המשנה ובקיום שיתוף-הפעולה תוך מהלך הקרב; וכן — לפתור שורה שלמה של שאלות אחרות הכרוכות בארגון פעולות-הקרב של הגדוד.

עבודת מטה תכליתית — כיצד

כיצד, איפוא, לארגן תכליתית את עבודת המטה, לנוכח אמצעי התובלה והקשר המצויים בגדוד?

ראשית כל יצוין, כי ראש-המטה חייב להימצא במחיצת מפקד הגדוד. אור אז יוכל מפקד הגדוד לקיים, באמצעות מכשיר-אלחוט אחד, את הקשר עם פלוגותיו ולפקד עליהן. ואילו במכשיר-אלחוט אחר, המכוון לאותה תדירות עצמה כמכשירו של המפקד, יוכל ראש-המטה של הגדוד לעקוב אחר מצבן של היחידות ואחר ההוראות הניתנות על ידי המפקד; ובריבזמן — במכשיר-אלחוט נוסף — לקיים קשר עם מטה הרגימנט, בדווחו למטה זה מדי-פעם על המצב ועל ההחלטות שנתקבלו ע"י מפקד הגדוד. נוסף על אלה, מוטל על ראש-המטה גם לקיים קשר עם היחידות השכנות.

בשעת הקרב לא תמיד יוכל מפקד הגדוד לפקח אישית בתמידות על פעולות כל יחידותיו. תכופות יקרה שעל יחידה מסוימת — או אף על יחידות אחדות — יהיה לפעול תוך ניתוק מהכוחות העיקריים, או להתקדם על פני שטח שאינו מאפשר תצפית ברזומנית על כל היחידות מנקודה נתונה אחת (וכך יש ויקרה גם במוג-אויר סגרירי, במצבי ראות מוגבלת, וכיוב"ז). כל זה מחייב שהמטה יהיה עוזר באופן מתמיד למפקד בארגון הצפייה אחר מהלך הקרב, ובאיסוף הידיעות על המצב המדויק של כל יחידות-המשנה שבגדוד — עד למחלקה ועד-בכלל.

תוך התבוננות אחר מהלך ההתקפה, מסמנים ראש-המטה ועוזרו על מפת-המבצעים את נתונים על מצבן של יחידות ועל האויב, על-מנת שיוכלו לדוח בכל עת על נתונים אלה למטה הרגימנט, למפקד הגדוד — לפי דרישתו — או אף להמציא ידיעות למטות היחידות השכנות.

דוחות על המצב, הנמסרים באמצעות האלחוט, חייבים להיות קצרים בתכלית. לשם כך צריך המטה להכין בעוד-מועד טבלת סימנים-מוסכמים, שחושבה ועובדה-היטב. בשעת עיבודה של טבלה כזו הכרחי לשקוד על כך שמובנו של כל סימן-מוסכם יהלום את אופי פעולותיהן של היחידות. כן נחוץ שכל יחידת-משנה תציין מדי פרק זמן מסוים (10-15 דקות) באמצעות סימנים-מוסכמים, שיקבעו מראש, את מצבה ומקומה. דבר זה יאפשר למפקד-הגדוד ולראש-המטה לדעת בכל-עת היכן נמצאות יחידות-המשנה ובאיזה כיוון הן מתקדמות. יש להביא מראש בחשבון שכל מיני הפרעות תכבדנה על קשר-האלחוט. ואילו סימני-ראיה הנקבעים-מראש עשויים לעזור למפקד ולמטה-הגדוד בקבלת ידיעות-למועד על מצבן של יחידות-המשנה.

תשומת לב מיוחדת יש להקדיש בעבודת מטה-הגדוד לאופן עיבודן ופרוטן של הוראות-הקרב הניתנות על-ידי המפקד, ולהעברתן אל היחידות בזמן הנכון. מטה-הגדוד חייב לשאוף לכך שההוראות הניתנות ליחידות תהיינה קצרות וברורות בתכלית, ושהעברתן תמשך זמן מזערי.

אחריות מטה-הגדוד ב"קרב גרעיני"

מטה-הגדוד נושא באחריות לארגון הגנה נגד אטומית ובראש-וראשונה לתצפית נגד-קרבינה ולתצפית נגד-כימית. לניהול תצפית נגד-קרבינה ונגד-כימית במצבי התקפה והתקדמות, משגר כרגיל המטה "פטרולים נגד-כימיים". במקרה שיחידות הגדוד נפגעו בנשק-גרעיני, עוזר המטה למפקד-הגדוד בארגון הגדוד מחדש ובהחזרת כושר-הקרב שלו; וקודם כל — בהוצאת היחידות מן הקטעים הנגועים. לשם כך מסמנים את האזורים שאליהם צריך להעביר את היחידות, מקצים את כלי-התובלה הדרושים וכן מארגנים עזרה רפואית מיידית לנפגעים, מבצעים את הטיפול-המונע בחיילים ואת חיטוי הנשק וציוד-הלחימה.

אם מונחתת מהלומה גרעינית על האויב — מודיע על כך מטה הגדוד תיכף ומיד ליחידותיו. במקרים בהם, מסיבה זו או אחרת, לא ציינה המפקדה-הממונה את הרדיוס של מרחק-הבטחון, קובע ראש-המטה — עם קבלת הנתונים על אזור ההתפוצצות-הגרעינית ועל עוצמת מטען-הנפץ — את הקו בו צריכות היחידות להיעצר. מלבד זאת מביא הוא לידיעת היחידות את הוראותיו של מפקד הגדוד על כך כיצד עליהן לנוע, היכן לרדת מעל הרכב (או להוסיף לנוע בו), באיזה כיוון לתקוף את האויב, וכיו"ב.

בידוע הוא כי בקרב לא תמיד מתאפשר להן ליחידות לקיים מגע בלתי-אמצעי מהודק בינן לבין עצמן, ויש ותצטרכנה לפעול במרחק ניכר זו מזו. בקשר לכך גדל בהרבה תפקידו של המטה בארגון שיתוף-הפעולה בין היחידות ובקיומן. וזאת על אחת-כמה-הדרכים לאחר שבקרב של זמננו יופר תכופות שיתוף-הפעולה

זה כתוצאה מן השימוש מהפעלתם על-ידי היריב של אמצעי "פגיעה המונית" (דהיינו — נשק גרעיני וכיו"ב).

עזרה תכליתית למפקד

המטה לא יוכל להושיט למפקדו עזרה תכליתית בשמירה על שיתוף-הפעולה מתמיד אלא באם ידע הוא בתמידות את המצב המתהווה, אם יבקר בזמן-הנכון את הביצוע של כל יחידה ויחידה את המשימה שהוקצתה לה, אם ינהל ללא-הפסק את הסיוור כלפי האויב, אם יקיים קשר תקין וללא-תקלות עם כל הכוחות והאמצעים המשתתפים בקרב — ואם יבטיח, כי אמנם קיימת אצל מפקדי-המשנה הכפופים לו הבנה אחידה של מטרת הפעולה וכי יודעים הם כיאות את סימני שיתוף-הפעולה המוסכמים.

בכדי לקיים זיהוי-גומלין, וציון-מטרות הדדי, בין יחידות הגדוד לחיל-האוויר — מארגן מטה-הגדוד את סימון קריחתיות של יחידות-המשנה הקדמיות באמצעות סימנים בולטים, הנראים היטב מן האוויר (בעשן צבועי, בזיקוקים), וכן בעזרת מכשירי-האלחוט.

עבודת מטה-הגדוד בשטח ארגון האספקה לגייסות והזנתם — וכן בענין נפישתם — נתמלאה עתה אף-היא תוכן אחר וחדש. הקשיים הכרוכים עתה בפתרון של בעיות אלו נובעים בראש-וראשונה מן המהירות הרבה של הפעולות-הקרביות — ומעוצמת-פגיעתה של אש האויב, אשר גדלה באופן עצום. עד לתחילת ההתקפה בודק ראש-המטה (עצמו או באמצעות עוזרו) באיזו מידה מצוידות היחידות בכל הדרוש לקרב — וביחוד בתחמושת, מזון, דלק וחומרי סיכה; וכן מארגן הוא את אבטחתם והגנתם של מתקני הגדוד העורפיים ועורקי-העורף שלו.

משהתחילה ההתקפה, אוסף המטה את הנתונים על כמות אמצעי-הלחימה שהוצאה ועל הצרכים, מסכמם ומדוח עליהם למפקד הגדוד ולמטה הרגימנט. מלבד זאת, עוקבים ראש המטה ועוזרו אחרי דילוגיהן והתפרסותן למועד-הנכון של מחלקת-האפסנאות, הנקודה-הרפואית הגדודית, ועוד. במיוחד שוקד המטה על העזרה למפקד הגדוד בארגון החיפוש אחר פצועים, איסופם ובפינוי הנפגעים. בקרב החדש גדל במידה ניכרת תפקידו של מטה-הגדוד כמכשיר הפיקוד על היחידות. את התפקיד הזה עשוי מטה-הגדוד למלא רק בכוח של ארגון מעולה, כושר-מבצעי גבוה וגילוי יזמה-יוצרת בעבודה — וכן בעזרת ציוד טכני, שיהלום את התנאים החדשים.

למטות-גדודיים נחוצים קצינים בעלי הכשרה טובה, יזמה ותקיפירצון; המסוגלים לנתח את המצב ביומן ובמהירות, להבחין בו בין טפל לעיקר, ובשעת-הצורך לערוך בפרק-זמן קצר-בתכלית את החישובים הכרוכים בסוגיית ניצולן הטוב ביותר, על-ידי חיל-רגלים וטנקים, של תוצאות תפעולו של נשק טילי-גרעיני.

אש מתוכננת הבטיחה את ההצלחה

מאת הקול' ק. מכסימוב

באחד התרגילים הותקפה פלוגת־רובאים ב', שבפיקודו של הקפיטן ו.י. פיודרוב, על ידי כוח שעוצמתו כגדוד־רובאים ושתי פלוגות טנקים. פלוגה ב' הדפה את כל נסיונות ה"אויב" לפרוץ את מערך הגנתה וגרמה אבידות כבדות ליחידות התוקפות.

כיצד ארגן מפקד פלוגת־הרובאים את מערכת האש שלו?

ה מ ש י מ ה

בשעה 1600 קיבלה פלוגת־הרובאים ב', שהיתה מתקדמת בדרג השני של הגדוד, משימה: להערך להגנה בתחום שאליו הגיעה. מפקודת־המבצע, שנתקבלה ב־1700, נתברר למפקד הפלוגה כי התקפת ה"יריב" צפויה בבוקר המחרת. פלוגת־הרובאים ב', שהוגברה במחלקת תותחים־ללא־רתע ובמחלקת טנקים, נצטוותה להגן על אזור הגבעה "ללא־שם", גבעה 193.3, גבעה 202.0 (ראה מרשם) — ולמנוע פריצת ה"יריב" מכיוון יער "שמורה" — גבעה 202.0.

גורת האש נתחמה: — מימין — על ידי הקו מהבור הגדול אל חורבת־הבית; משמאל — על ידי הקו — מִקְתָּה־העץ אל העץ־הבודד. הפלוגה תכין הנחתת אש־מגן מרוכזת על היציאות מן הגיא "אמנון". מימין, על "גבעת ההנדסה", מאורגן מגן נ"ט; את ה"תפר" שבינו לבין הפלוגה ב' מבטיח מפקד פלוגת־הרובאים ב'. משמאל — אין יחידות שכנות.

לשם הבטחת־מערכת־ההגנה של פלוגה ב' הוטלה על הארטילריה משימה: — לא להניח ל"אויב" להתרכז ביער "שמורה" ולמנוע התקפת הטנקים והרגלים שלו מפאת המזרח של היער "שמורה". במהלך הקרב מסייעת סוללת־הארטילריה א' לפלוגה ב'.

על מערכת־האש להיות מוכנה עד לשעה 1830; גמר העבודות ההנדסיות עד מוצאי יום 26.6. הפירות־הקלעים ותעלות־הקשר נחפרות באמצעות מכונות חפירה.

"אש־מגן"

זהו המונח שנקט המתרגם בשביל המונח הרוסי, שפירושו "אש מרוכזת"; כלומר, משימות־אש המבוצעות על־ידי ארטילריה ומרגמות על אזורים הנקבעים מראש, העשויים לשמש אזורי כינוס, קוי יציאה, דרכי־גישה לעמדותינו אנו. ממדיה של אש מגן זו נאמדים בהקטורים (הקטאר 100×100 מטר). לפי החישובים של צבא בריה"מ גדוד ארטילריה בינוני או סוללת מרגמות בנות 82 מ"מ (בסוללה — 9 מרגמות) או סוללת מרגמות 120 מ"מ (6 מרגמות) מסוגלות לכסות שטח של 4—6 הקטארים.

"אש סכנה"

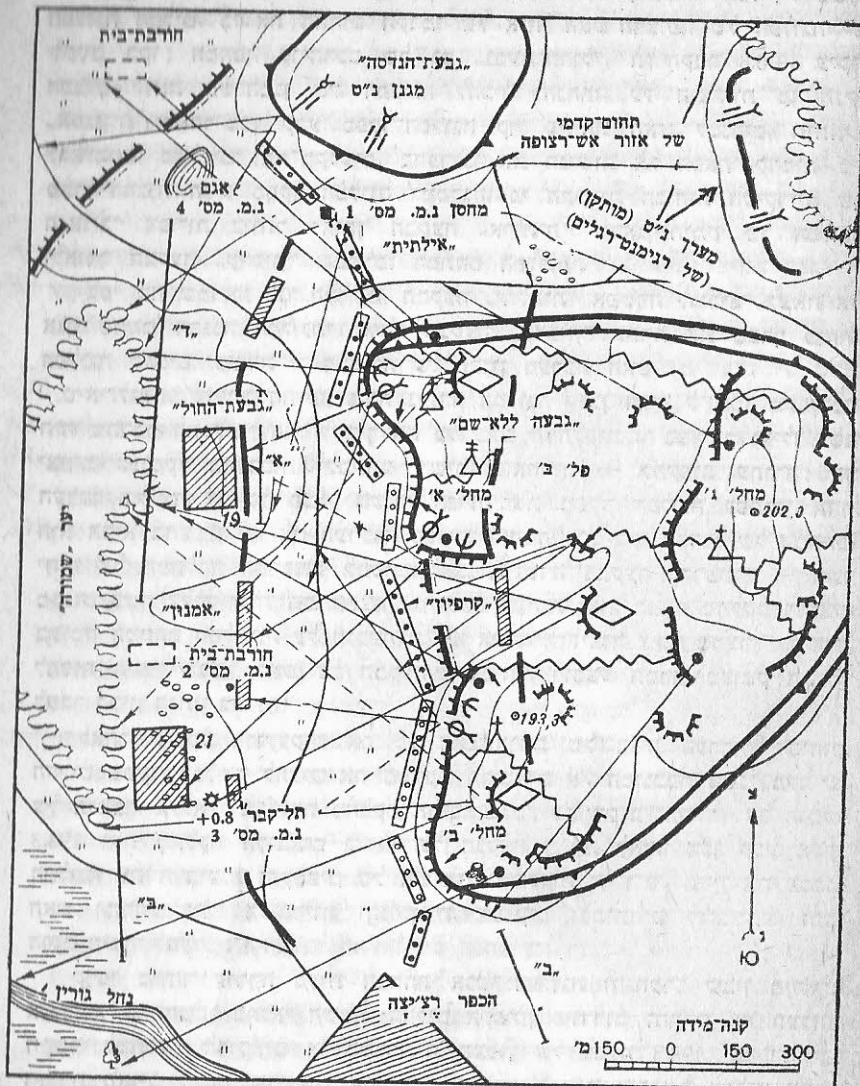
"אש סכנה" — הוא המונח שנקט המתרגם בשביל המונח הרוסי "אש־חוסמת נייחת" המיועדת ליצור מחסום־אש בקוים שנקבעו מראש, במקומות שדרכם מוכרח לעבור האויב בהתקדמותו אל היעד. אש זו מיועדת להשמיד את הרגלים של האויב, להטריד את הטנקים שלו, וכן להפריד בין הרגלים ובין הטנקים. הנחתות אלו נק' בעות ביציאות משטחי ההערכות של האויב, לפני קר־מוצבים־קדמיים, ובאגפי המת־חמים. כאשר אש זו מונחת לפני קר־מוצבים־קדמיים (כמאמץ אחרון למנוע הסתערות אויב) מונחת היא בריחוק 250—200 מ' ממנו ויוצרת "רצועה־מוכה" רצופה — והיא מתנהלת אזי בקצב ובאינטנסיביות מכסימליים. לפי חישובי צבא בריה"מ גדוד תותחים בני 76 מ"מ או גדוד הוביצרים בני 122 מ"מ יכול "לכסות" קטע ברוחב 300—500 מטרים ב"רצועה־מוכה" זאת.

"אש סכנה" — הוא המונח שנקט המתרגם בשביל המונח הרוסי "אש־חוסמת של אש הארטילריה־המגינה, מחשש פגיעה במערך הקדמי.

"רצועת אש־רצופה"

"רצועת אש־רצופה" היא לפי מונחי צבא בריה"מ רצועת־אש המונחת בדרך־כלל לפני קר־מוצבים־קדמיים, במרחק 400—600 מטרים ממנו, על־ידי ריכוז אש כלי־נשק יחידתיים, אש נ"ט של יחידה, או יחידות, ואש מסייעת של ארטילריה ומרגמות של הדרג הממונה. מטרתה ליצור מחסום בלתי־עביר בפני טנקי האויב ויחידות הרגלים שלו.

מערכת האש במתחם פלוגתי

פעולות המפקד

לאחר קבלו את המשימה פרס הקפיטן פיודרוב את פלוגתו כשהפאה הקדמית של הגנתה עוברת במדרונות המערב של הגבעה "ללא-שם" וגבעה 193.3 וארגן את התצפית — והוא עצמו עם מפקדי המחלקות ויחידות המשינה המסופחות. יצא קדימה אל הגבעה "ללא שם" וניגש ללמוד השטח ולארגון מערכת האש. לפי העצמים והתנאים שבשטח קבע ביתר דיוק את גבולות המתחם הפלוגתי. את הקו של הפאה הקדמית וגורות האש, וסימן את נקודות המוצא לניהול האש. לאחר שלמד במדוקדק את הגישות אל הפאה הקדמית, קבע מפקד הפלוגה, כי רכזו יחידות ה"אויב" צפוי ביותר ביער "שמורה", במדרונות המערב של "גבעת החול" ובחורש השיחים שליד תל-הקבר +0.8.

בהביאו בחשבון שעל היער "שמורה" מתוכננת הטלת אש-מגן ועל פאת-המזרח שלו אש-סכנה — בכל אמצעי-האש שברשות המפקדה הממונה — פקד מפקד הפלוגה על סוללת הארטילריה המסייעת לו להכין אש-מגן על מדרונות המערב של "גבעת החול" ועל השיחים שליד תל-הקבר +0.8. לשם מניעת התקפות טנקים וחיל רגלים של האויב הכינה הסוללה המסייעת, לפי הוראת מפקד הפלוגה, אש-סכנה על פני מדרונות-המזרח של "גבעת החול"

מקרא

חפרה		שדה מוקשים נ"א	
תעלת-קשר		שדה מוקשים נ"ט	
מעדר נ"ט (מותקן)		אש-מגן	
תחום קדמי של אזור אש-רצופה		מגנן נ"ט	
מצדית		אש-סכנה	
טנק		כיוון האש	
תוחח ללא-רתע קל		עמדת תצפית של מפקד המחלקה	
תוחח ללא-רתע		עמדת תצפית של מפקד הפלוגה	
מק"ב			
מקלע-קל			

שים לב: — חפרה המסומנת לכל אורכה, מאחוריה, בקוים חצוצים בנקודות, היא חפרת-דמה.

ועל הקטע שבין פאת-הדרום של היער "שמורה" לבין הנחל "גוריון" מפקד הפלוגה החליט, כי את התחום הקדמי של אזור האשר-הרצופה של הפלוגה יש לקיים בקו: המחסן, קו-הרכס של גב "גבעת-החול", תל-הקבר +0.8, עיקול הכביש; ואת אשר-המגן של הפלוגה להכין להנחתה על היציאות מן הגיא "אמנון"; ולאחר-מכן קבע מפקד-הפלוגה קוי פתיחת האש לטנקים, תותחים ללא-רתע, מקלעים ותת-מקלעים, בהעריכו את הגישות אל הפאה-הקדמית של מערך-ההגנה הגיע מפקד הפלוגה למסקנה, כי התקפות הכוחות העיקריים של ה"אויב" צפויות ביותר לאורך הבקעה "אילתית" שבאגף-הימין של הפלוגה ולאורך הבקעה "קרפיון" שבמרכז המתחם הפלוגתי.

לפי מה שמראה לנו המרשם, הבקעה "אילתית" אפשרה ל"יריב" לצאת אל אגף מתחם ההגנה הפלוגתי ואילו הבקעה "קרפיון" בתרה את מערך כוחות הפלוגה לשנים. עובדה זו הכבידה על תכנון מערכת האש.

אי-לואת, שרוחב החזית עליה נועדה הפלוגה להגן הגיע ל-1500 מ', דומה היה שהדבר התכליתי הוא לערוך את כל שלש המחלקות זו בצד זו. ואילו לשם יצירת "עומק" בהערכות ולביצוע משימות אחרות — להקצות עתודה; אך הערכה כל-צדדית של תנאי השטח הניעה את מפקד הפלוגה לפתרון אחר. הוא הביא בחשבון, כי אם תערכנה כל שלש המחלקות בקו הקדמי של המתחם, יהיה על המחלקה המרכזית לתפוש לעצמה עמדה בבקעה "קרפיון" — אשר ממנה יקשה עליה לנהל את התצפית והאש. ולעומת זאת, הצבת מחלקת רובאים בעומק המתחם הפלוגתי, על הגבעה 202.0, איפשרה ליצור עומק במערך הכוחות, לחפות חיפוי ממשי באש על הבקעה "קרפיון", ולבצע תמרון מעומק המערך לעבר הכוון הנתון בסכנה.

לאחר ששקל מדוקדקות את כל האפשרויות של בניית הערכות הכוחות, החליט מפקד הפלוגה להציב את מחלקת הרובאים א', המוגברת בשני מקב"ים, על הגבעה, "ללא שם"; את מחלקת הרובאים ב', עם מק"ב אחד — על הגבעה 193.3 ואת מחלקת הרובאים ג' — על הגבעה 202.0. לאחר מכן קבע מפקד הפלוגה את הרצועות והקטעים של אש-מגן למחלקות א' ו-ב', וציין את עמדות האש וגזרות הירי העיקריות והמשניות, לטנקים ולתותחים ללא-רתע, ובכך הוקם היסוד למערכת-האש.

קושי מיוחד עוררה בעית הבטחת אגפי הפלוגה וה"תפר" שבין מחלקות א' ו-ב', בהתחשבו בתנאי השטח, החליט הקפיטן פיודרוב להתקין את תעלות-הקשר למחלקת הרובאים א' במדרונות הצפון של גבעה 193.3. במקרה של חדרת האויב לאורך הבקעה "אילתית" אפשרה התקנה כזו של תעלות הקשר לנהל את הקרב גם במצב של תפנית לעבר ימין — תוך שימוש בתעלות הקשר כבחיפוי קלעים — במהירות ובהסתר, ולבצע תימרון בכוחות ובאמצעי אש

בתעלות, בחפירות ובמדרונות-הדרום של "הגבעה ללא-שם". ואילו במקרה שינסה האויב לתקוף לאורך הבקעה "קרפיון", אפשר יהיה שוב לנהל אש אוגפת לעברו מתוך תעלת הקשר שבמדרונות הצפון של גבעה 193.3.

ה"תפר" שבין מחלקות א' ו-ב' היה מחופה באש צולבת של המחלקות. מלבד זאת מפקד מחלקת הרובאים א' נצטווה להקצות למטרה זו מק"ב אחד. על ה"תפר" שבין המתחם הפלוגתי לבין המגן הנ"ט שבצפונו החליט מפקד הפלוגה לחפות באש של כיתת רובאים ממחלקה א', מק"ב, תותח ללא-רתע וטנק אחד.

לגבי אגף השמאל של הפלוגה לא נתעורר חשש מיוחד, כי דרך הנחל "גוריון" לא יוכלו לחדור כוחות ניכרים של האויב. בכל זאת החליט מפקד הפלוגה להכין לכיוון האמור אש-סכנה של סוללת הארטילריה ועל מדרונות הדרום של גבעה 193.3 — להתקין מספר עמדות חליפין לכלי-אש.

תשומת לב רבה הוגדשה לשילוב בין מערכת-האש למכשולים ההנדסיים. לשם כך קבע מפקד הפלוגה יחד עם מפקד המחלקה ההנדסית — אשר נצטווה למקש את הגישות אל המתחם הפלוגתי — את מיקומם של שדות מוקשים נגד-טנקים ונגד-אדם, תוך תאום בין מיקומם זה למערכת-האש של הפלוגה. כל שדות-המוקשים נחפו באש חזיתית ואוגפת.

לאחר שפתר את כל בעיות ארגון מערכת האש, לפני הקו הקדמי של אזור-ההגנה הפלוגתי ואגפיו, יצא הקפיטן פיודרוב יחד עם מפקד מחלקת הרובאים ג' ומפקדי יחידות אמצעי הסיוע המסופחים, אל גבעה 202.0.

למחלקת הרובאים ג', שמפקדה יצא עמו, צפוי היה ביצוע של שלוש משימות עיקריות:

א. להחזיק החזקה יציבה בגבעה 202.0, ואם יבקיע ה"אויב" טריוז לאורך הבקעה "קרפיון" — להשמידו. לשם ביצוע משימה זו ציין מפקד הפלוגה למחלקה תחום-קדמי של אש-סכנה, לפני הפירת הקלעים השניה, וכן ציין לה גזרת האש וחלקה קטנה לאש-מגן-מרוכזת — בבקעה "קרפיון".

ב. אם האויב יפרוץ לאורך הבקעה הצפונית יש לתפוש במהירות את תעלת הקשר שבמדרונות הצפון של גבעה 202.0. לשם כך נקבע למחלקה קטע מסוים של תעלת הקשר, וכן נתנה לה הוראה בדבר אופן שיתוף הפעולה עם העתודה הנ"ט של הדרג הממונה.

ג. על המחלקה היה לקיים הגנה היקפית ובמקרה הצורך — לנהל את הקרב כשהיא מכותרת. לשם כך ציין מפקד הפלוגה את המקומות לחפירת חפירות המשנה "לעת הצורך", ולהתקנת עמדות אש במדרונות המזרח של גבעה 202.0.

בקפידה יתרה נבחרו עמדות האש כשביל הטנקים המסופחים. את עמדות

היסוד הכינוי הם בין החפירה הראשונה לבין השניה ואת עמדות החליפין — באגפים ומאחורי החפירה השניה.

פקודת-המבצע

משקבל את החלטתו על אופן ארגון ההגנה הוציא מפקד הפלוגה, שנמצא על הגבעה „ללא-שם“, את פקודת-המבצע, בה הגדיר למחלקות הרובאים את משימותיהן ואת החלקות להנחתת אש-מגן, את עמדותיהן, גזרות האש שלהן, וכן משימותיהן בהבטחת התפרים והאגפים. למפקדי מחלקת הטנקים ומחלקת התותחים ללא-ארתע קבע הוא את המשימות, עמדות האש, גזרות הירי העיקריות והמשניות; ולמפקד סוללת הארטילריה המסייעת ציין את משימות האש. לאחר מכן קבע את סדר ואופן הפעולה של מחלקות הרובאים ויחידות הסיוע, עם תחילת התקפת ה„אויב“.

הוראותיו של מפקד הפלוגה קבעו שעד להתחלת התקפת ה„אויב“ מבצעות יחידות המשנה עבודות להתקנה הנדסית של העמדות ולשכלולן, ומנהלות הצפית בלתי פוסקת. ליד התותחים, הטנקים והמקלעים נקבעה תורנות מתמדת. במקרה שתאיים סכנה של הנחתת מהלומה גרעינית על ידי ה„אויב“ יועברו החיילים לפי אות האזעקה — זיקוק-עשן צהוב — ואות-אלחוטי — „בו-135“ — בדרך הקצרה ביותר אל אזורי-החליפין שבחורשה-„דלילה“ (שאינה מסומנת במרשם אך נמצאת ק"מ אחד מזרחית לגבעה 202.0). במקרה כזה נשארים בעמדות רק צוותי כלי-האש התורניים. אחרי-כן, לפי אות (זיקוק-אש ירוק, ואות אלחוטי „נשר-345“), מתקדמות יחידות-המשנה חיש אל המתחם הפלוגתי, תופשות את עמדותיהן הקודמות ומשקמו את הקטעים ההרוסים שבהפירות. בתעלות הקשר ובעמדות האש.

אם יצא ה„אויב“ אל פאתי-המזרח של היער „שמורה“, פותח גדוד הארטילריה באש סכנה; הטנקאים פותחים באופן עצמאי (בלי פקודות מלמעלה, בתוך גזרות הירי שלהם) באש על טנקי ה„אויב“. בו בזמן פותחים גם המקלעים והמקלעים הקלים, לפי פקודות מפקדי המחלקות א' ו-ב', באש על הרגלים של ה„אויב“. אל עבר הרגלים והטנקים של ה„יריב“, לכשיגיחו אל מדרונות המזרח של „גבעת החול“, ושל תל הקבר +0.8, פותחים באש כל התותחים ללא-ארתע והתת-מקלענים הערוכים בקו-הקדמי של מערך ההגנה. לפי האות „פגז שרפנל — 222“ וזיקוק אדום — מרכזות המחלקות א' ו-ב' את אשן אל הבקעה „אמנון“. בתוך הרצועות שנקבעו להם, מעתיקים מפקדי המחלקות והכיתות את אשן ממטרה אל מטרה באופן עצמאי.

עם התקרבות ה„אויב“ אל המכשולים, מביאים כל כלי-הירי את אש המגינים לידי דריכות ואימוץ מכסימליים כדי להכשיל את התקפת ה„אויב“. באותו-זמן

פותחים מטולי הרקטות הנ"ט של הכיתות באש על טנקי ה„אויב“. וסוללת הארטילריה מכוונת את אשה אל הבקעה „אמנון“, כדי למנוע בעד התקרבות הדרגים-השניים של ה„אויב“.

במקרה שיעלה בידי הטנקים והרגלים של ה„אויב“ להבקיע טריז לאורך הבקעה „קרפיון“, מקדמת המחלקה א' חלק מכוחותיה ומאמצעי-האש שלה, בנועם בתוך הפירת הקלעים, אל מדרונות-הדרום של „גבעה ללא-שם“, ומחלקה ב' — אל תוך תעלת הקשר שלה, שבמדרונה הצפוני של גבעה 193.3. ובנהלן אש צולבת לעבר אגפיו של האויב שחדר — משמידות אותו שתי המחלקות, במונען ע"י כך את פריצתו אל עומק המתחם הפלוגתי. ברובזמן פותח חלק מכלי-הירי של המחלקה ג' באש אל הבקעה „קרפיון“.

הטנקים והתותחים ללא-ארתע מנהלים את הקרב בטנקי האויב שלפני הפאה הקדמית של ההגנה ומונעים מהם גישה אל הקטע „קרפיון“, בו מתאמן ה„יריב“ לבצע את חדירתו.

אם יפרצו טנקים ורגלים של האויב באגף הימין, לאורך הבקעה „אילתית“, כי אז, לפי אות של זיקוק לבן, ואות אלחוטי „סערה — 555“, מעבירות המחלקות א' ו-ג' את רוב כוחותיהן וכלי-אשן במוסתר לתוך תעלת-הקשר שבמדרון הצפוני של „גבעה ללא שם“ — ועל ידי אש אוגפת, תוך שיתוף פעולה עם התותחים שבמגן הנ"ט ועם העתודה הנ"ט — משמידות את ה„אויב“ ומונעות בעד שיפרוץ לתוך עורף המתחם הפלוגתי. התותחים ללא-ארתע והטנקים תופסים את עמדות-החליפין שהוכנו בשבילם במדרונות הצפון של „גבעה ללא-שם“. מחלקה ב', חלק מכלי-האש של מחלקה א' והתותח ללא-ארתע מוסיפים להתחזק בהפירה הקדמית.

ה ק ר ב

מן המהלומה האטומית שהונחתה השכם בבוקר לא סבלה הפלוגה „אבידות“ ניכרות — כי היא נמצאה אז באזורי-החליפין שלה. עד לזמן הבקעת חגורת העמדות הראשונה על ידי ה„אויב“ סולקו כבר כל ההריטות והשיבושים שנגרמו במתחם הפלוגתי, והפלוגה קבלה את פני ה„אויב“ באש מאורגנת.

נסיון האויב לבתר ולהתוך את מערך הקרב של הפלוגה באמצעות התקפה ב„תפר“ שבין המחלקה א' לבין המחלקה ב' הוכשל ע"י תמרון נכון בכוחות ובאמצעי-האש לעבר האגפים הגובלים זה בזה של מחלקות אלה.

משלא הצליח כאן תקף ה„אויב“ לאורך הבקעה „אילתית“ ב„תפר“ שבין הפלוגה למגן הנ"ט, הבקיע עד לעומק החפירה השנייה — והחל כבר לקדם את הדרג השני שלו, ובו בזמן פתח באש ארטילרית חזקה על מתחם הפלוגה ועל „גבעת ההנדסה“ (המגן הנ"ט), שהיוותה את חזית המערב של מחלקה ג'.

מדף הספרים

כללי

B. H. Liddell Hart: Deterrent or Defense. F. A. Praeger, \$4.95.

אחד מגדולי הוגי הדעות הצבאיים בדורנו מסכם מנקודת-ראות אסטרטגית את המצב הנוכחי בעולם, וקורא לתמורות מרחיקות-לכת במדיניות ההגנה של "ארגון האמנה הצפון-אטלנטית".

United States Army in World War II: Master Index Reader's Guide II. Compiled by the Chief Historian, Office of the Chief of Military History, Department of the Army; Washington, Government Printing Office, 1960, 75 cents (Paperback).

המפתח המעודכן לכל הפרסומים שהופיעו מטעם המחלקה להיסטוריה של צבא ארה"ב על צבא ארה"ב במלחמת העולם השנייה. המפתח הקודם הופיע ב-1955.

יבשה

R. Leckie: The March to Glory. World Publishing Co., \$3.95.

תיאור כובש-לב של הגדולה בנסיגות-תוך-כדיילחמה של הזמן החדש — היא נסיגת כוחות צבא-הצי (ה"מארינס") האמריקני ממאגר צ'וסין, במלחמת קוריאה. נקרא כסיפור-מופת על תעוזה וסבילות.

ים

J. Baar & W. Howard: Polaris. Harcourt, Brace & Co., \$4.50.

תולדות הטיל "פולאריס", המשוגר על-ידי צוללות צי ארה"ב במצב צלילה — החל בהמצאתו וכלה בתפעולו האופרטיבי.

Charles F. Chapman: Seamanship, A Practical Manual on Boating — Inboard, Outboard and Sail. New-York, Motor Boating, 1960, \$2.00.

המהדורה האחת-עשרה של הספר-השימושי לימאות-לחובבים, המומלץ על-ידי צי ארצות-הברית.

לגבי המגינים התחיל להתהוות מצב קשה, כי התקדמות נוספת של ה"אויב" איימה על הפלוגה בכיתור. אך העובדה שבזמן הנכון קודמה לעבר גורת ההתנגשות העתודה הנ"ט של המפקדה הממונה, וכן תפיסתה המהירה של תעלת הקשר שבאגף הימין של המתחם הפלוגתי ע"י המחלקות א' ו-ג' בשילוב עם אש הטנקים, התותחים ללא-רתע והארטילריה המסייעת, — מנעו בעד הבקעה נוספת ע"י ה"אויב". הוא מצא עצמו ב"שק אש" והחל לסבול "אבידות" כבדות. נוצרו תנאים נוחים לביצוע התקפת-נגד בכוחות המפקדה הממונה — וכתוצאה ממנה מוגר ה"אויב" שהבקיע והמצב הושב על כנו.

הצלחת ההגנה הושגה בראש ובראשונה כתוצאה מהאימון המעולה של כל חיילי הפלוגה ויחידות הסיוע; הודות לגישה היוצרת ורבת היוזמה של מפקד הפלוגה לענין הערכות הפלוגה לקרב; ולבסוף, הודות לארגון מושכל של מערכת האש ולהגשמת תמרון רחב, גמיש ונועז באש, במהלכו של הקרב.

על ההשכלה —

מי שמכניס את נספו לראשו, איש לא יוכל לקחתו מימנו.
החשקעה בלימודי מביאה לך את הריבית הנבוהה ביותר.

בנימין פרנקלין

